

1. Identificación da programación
Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15026807	Félix Muriel	Rianxo	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SSC	Servizos socioculturais e á comunidade	CMSSC01	Atención a persoas en situación de dependencia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0214	Apoio á comunicación	2022/2023	5	87	104

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	YOLANDA PAZ PEREIRA
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión equipo directivo

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

As persoas que obteñan este título han exercer a súa actividade no sector de servizos ás persoas, de carácter asistencial, psicosocial e de apoio á xestión doméstica.

As ocupacións e os postos de traballo salientados, son os seguintes:

- Coidador/a de persoas en situación de dependencia en institucións e/ou domicilios.
- Coidador/a en centros de atención psiquiátrica.
- Xerocultor/a.
- Gobernante/a e subgobernante/a de persoas en situación de dependencia en institucións.
- Auxiliar responsable de pranta de residencias de maiores e persoas con discapacidade.
- Auxiliar de axuda a domicilio.
- Asistente de atención domiciliaria.
- Traballador/a familiar.
- Auxiliar de educación especial.
- Asistente persoal.
- Teleoperador/ora de teleasistencia.

As medidas establecidas na Lei 39/2006, do 14 de decembro, de promoción da autonomía persoal e atención ás persoas en situación de dependencia, o aumento de persoas maiores na nosa comunidade e a diminución de coidadoras informais, faría previsíbel unha alta inserción laboral e unha tendencia de crecemento estábel, se ben o actual escenario socioeconómico pode frear a demanda de persoas altamente cualificadas para tarefas de atención.

O forte crecemento dos servizos de atención diúrna que se observaba nos últimos anos vai requirir profesionais con maior competencia e versatilidade na realización de actividades de apoio psicosocial.

A progresiva implantación das novas tecnoloxías fai necesaria tamén unha actualización permanente neste campo, para se adaptar aos cambios que se vaian introducindo nas institucións e no propio domicilio.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	Comunicación, linguaxe e SAAC	Introducción ao módulo e aspectos teóricos básicos.	20	20
2	SAAC sen axuda	LSE, metodos oralistas, xestualistas, bimodais ..	32	30
3	SAAC con axuda	Sistema sistema bliss, spc , usuarios/as perfís e axudas	32	30
4	Estratexias e necesidades de intervención. Trastornos da linguaxe máis frecuentes	A comunicación no marco do PAI e a súa abordaxe	20	20

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Comunicación, linguaxe e SAAC	20

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Relaciona os sistemas alternativos e aumentativos de comunicación coa persoa en situación de dependencia, e valora as súas dificultades específicas.	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Arguméntouse a influencia da comunicación no desenvolvemento diario das persoas.
CA1.2 Definíronse os conceptos de comunicación alternativa e aumentativa.
CA1.3 Descríbíronse as características dos principais sistemas alternativos e aumentativos de comunicación.
CA1.4 Identificáronse os principais factores que dificultan ou favorecen a comunicación coa persoa en situación de dependencia.
CA1.5 Interpretáronse as informacións sobre o apoio á comunicación recibidas no plan ou no proxecto de atención individualizado.
CA1.6 Seleccionáronse técnicas para favorecer a implicación familiar e do ámbito social na comunicación coa persoa usuaria.
CA1.7 Xustificouse a necesidade de adoptar medidas de prevención e seguridade no uso de sistemas alternativos de comunicación.

4.1.e) Contidos

Contidos
<p>Proceso comunicativo e os seus elementos.</p> <p>OO persoal técnico como modelo de comunicación.</p> <p>Importancia da comunicación no desenvolvemento das persoas.</p> <p>Comunicación alternativa e aumentativa: consideracións xerais sobre os sistemas de comunicación alternativa e aumentativa.</p> <p>Sistemas alternativos e aumentativos de comunicación: sistemas de comunicación con axuda e sen axuda.</p> <p>Estratexias no uso de sistemas de comunicación alternativa: adecuación das condicións ambientais.</p> <p>Factores favorecedores e inhibidores da comunicación: accesibilidade. Interacción entre persoas usuarias mediante distintos sistemas comunicativos.</p> <p>Interpretación do plan ou do proxecto de apoio á comunicación.</p> <p>Valoración da importancia da comunicación e da interacción comunicativa en diversos contextos. Selección de técnicas para favorecer a implicación familiar e do contorno social na comunicación coa persoa usuaria</p> <p>Medidas de prevención e seguridade no uso de sistemas alternativos de comunicación.</p>

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	SAAC sen axuda	32

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Realiza actividades de apoio á comunicación, e describe sistemas alternativos e aumentativos de comunicación sen axuda.	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Descríbense estruturas básicas dos sistemas alternativos sen axuda.
CA3.2 Descríbense os principais signos utilizados en situacións habituais de atención a persoas en situación de dependencia.
CA3.3 Créanse mensaxes sinxelas cos diversos sistemas de comunicación sen axuda, que faciliten a comunicación e a atención á persoa en situación de dependencia.
CA3.4 Aplícanse os axustes necesarios en función das características particulares das persoas en situación de dependencia.
CA3.5 Descríbense outros sistemas e elementos facilitadores da comunicación sen axuda.
CA3.6 Comprenderanse mensaxes expresadas mediante sistemas de comunicación sen axuda.

4.2.e) Contidos

Contidos
Principais sistemas de comunicación sen axuda: LSE e bimodal. Elementos que rexen os sistemas de comunicación sen axuda.
Principais características da lingua de signos. Parámetros na formación dos signos
Vocabulario básico da lingua de signos. Vocabulario temático: a casa, a residencia, a comida, a saúde e outros signos de interese.
Principais características do sistema bimodal: vocabulario básico.
Identificación das características comunicativas da persoa usuaria e axuste dos sistemas en función destas.
Uso doutros sistemas non xeneralizados de comunicación sen axuda. Descrición doutros sistemas de comunicación sen axuda non xeneralizados: mímica, acenos naturais, dactilolóxico, movementos oculares, escritura en palma, etc.
Valoración dos sistemas de comunicación sen axuda.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	SAAC con axuda	32

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Realiza actividades de apoio á comunicación, e describe sistemas alternativos e aumentativos de comunicación con axuda.	SI

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Descríbóronse as características e os usos básicos dos principais sistemas alternativos de comunicación con axuda.
CA2.2 Créanse mensaxes sinxelas cos diferentes sistemas de comunicación con axuda, que faciliten a comunicación e a atención á persoa usuaria.
CA2.3 Descríbóronse outros sistemas e elementos facilitadores da comunicación con axuda.
CA2.4 Comprenderonse mensaxes expresadas mediante sistemas de comunicación con axuda.
CA2.5 Aplicáronse os axustes necesarios en función das características particulares das persoas usuarias.
CA2.6 Utilizáronse as axudas técnicas necesarias para o apoio á comunicación.
CA2.7 Xustificouse a importancia do uso das tecnoloxías da información e da comunicación nas actividades de apoio á comunicación.

4.3.e) Contidos

Contidos
Sistemas de comunicación con axuda: sistemas Bliss, SPC, etc. Criterios de aplicación Axudas de alta e baixa tecnoloxía. Elaboración de tableiros de comunicación. Tipos de símbolos: pictográficos, arbitrarios, ideográficos, etc. Códigos de acceso: cores, Utilización dos sistemas Bliss e SPC.
Identificación das características comunicativas da persoa usuaria e axuste dos sistemas en función destas.
Identificación doutros sistemas non estandarizados de comunicación con axuda.
Uso de axudas tecnolóxicas.
Valoración dos sistemas de comunicación con axuda.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Estratexias e necesidades de intervención. Trastornos da linguaxe máis frecuentes	20

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Realiza o seguimento das actuacións de apoio á comunicación formalizando os protocolos de rexistro establecidos.	SI

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Formalizáronse protocolos de rexistro como medio de avaliación da competencia comunicativa da persoa usuaria.
CA4.2 Argumentouse a importancia de lle transmitir ao equipo interdisciplinar a información rexistrada.
CA4.3 Establecéronse criterios para verificar o grao de cumprimento das instrucións de apoio á comunicación no ámbito familiar.
CA4.4 Comprobouse o uso correcto dos elementos que compoñen o sistema de comunicación elixido.
CA4.5 Identificáronse protocolos de transmisión ao equipo sobre a adecuación do sistema de comunicación elixido.
CA4.6 Identificáronse criterios e indicadores para detectar cambios nas necesidades de comunicación.
CA4.7 Argumentouse a importancia da obtención, o rexistro e a transmisión da información para mellorar a calidade do traballo realizado.

4.4.e) Contidos

Contidos
Indicadores significativos nos rexistros de competencias comunicativas: número de signos expresados, número de signos comprendidos, velocidade de expresión e recepción en dactilolóxico, e tamaño da fonte en sistemas baseados na lectoescritura. Formalización de instrumentos de rexistro de competencias comunicativas.
Identificación dos criterios que determinan o axuste ou cambio do sistema de comunicación. Deterioración nas funcións mentais, agravamento en patoloxías sensoriais e dificultades na xeneralización de competencias comunicativas.
Identificación dos criterios para verificar a implicación familiar e do ámbito social.
Transmisión ao equipo interdisciplinar da información recollida.
Xustificación da necesidade de valorar a eficacia dos sistemas de comunicación.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Os mínimos esixíbeis para superar o módulo son os seguintes:

Unidade: Comunicación, linguaxe e SAAC

CA1.2. Definíronse os conceptos de comunicación alternativa e aumentativa.

CA1.3. Descríbóronse as características dos principais sistemas alternativos e aumentativos de comunicación.

CA1.4. Identificáronse os principais factores que dificultan ou favorecen a comunicación coa persoa en situación de dependencia.

CA1.5. Interpretáronse as informacións sobre o apoio á comunicación recibidas no plan ou no proxecto de atención individualizado.

CA1.6. Seleccionáronse técnicas para favorecer a implicación familiar e do ámbito social na comunicación coa persoa usuaria.

Unidade: SAAC sen axuda

CA3.1. Descríbóronse estruturas básicas dos sistemas alternativos sen axuda.

CA3.2. Descríbóronse os principais signos utilizados en situacións habituais de Atención a Persoas en Situación de Dependencia.

CA3.3. Creáronse mensaxes sinxelas cos diversos sistemas de comunicación sen axuda, que faciliten a comunicación e a atención á persoa en situación de dependencia.

CA3.4. Aplicáronse os axustes necesarios en función das características particulares das persoas en situación de dependencia.

CA3.6. Comprenderóronse mensaxes expresadas mediante sistemas de comunicación sen axuda

Unidade: SAAC con axuda

CA2.1. Descríbóronse as características e os usos básicos dos principais sistemas alternativos de comunicación con axuda.

CA2.2. Creáronse mensaxes sinxelas cos diferentes sistemas de comunicación con axuda, que faciliten a comunicación e a atención á persoa usuaria.

CA2.3. Descríbóronse outros sistemas e elementos facilitadores da comunicación con axuda.

CA2.4. Comprenderóronse mensaxes expresadas mediante sistemas de comunicación con axuda.

CA2.5. Aplicáronse os axustes necesarios en función das características particulares das persoas usuarias.

CA2.6. Utilizáronse as axudas técnicas necesarias para o apoio á comunicación.

Unidades: Estratexias e necesidades de intervención. Trastornos da linguaxe máis frecuentes

CA4.1. Formalizáronse protocolos de rexistro como medio de avaliación da competencia comunicativa da persoa usuaria.

CA4.2. Argumentouse a importancia de lle transmitir ao equipo interdisciplinar a información rexistrada.

CA4.4. Comprobouse o uso correcto dos elementos que compoñen o sistema de comunicación elixido.

CA4.6. Identificáronse criterios e indicadores para detectar cambios nas necesidades de comunicación.

CA4.7. Argumentouse a importancia da obtención, o rexistro e a transmisión da información para mellorar a calidade do traballo realizado.

CALIFICACIÓN DAS ACTIVIDADES: Probas orais e Traballos escritos

TÁBOA DE OBSERVACIÓN: Presentación- Contidos- Nivel de expresión escrita- Nivel de expresión oral -Desenvolvemento -Iniciativa- Participación en grupo-Capacidade de levar a práctica as actividades

VALORACIÓN DAS DATAS DE ENTREGA

Os traballos non presentados na data indicada non se recollerán e polo tanto non serán avaliados.

ALUMNADO QUE SEXA SORPRENDIDO COPIANDO : Requisaráselle o material e abandonará a aula. Terá dereito a repetir o exame.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Logo de coñecer os resultados da cualificación para a sesión final ordinaria do módulo e como proposta para a devadita sesión/xuntanza da comisión de avaliación e equipo docente do ciclo, establecerase un plan individualizado de recuperación nos termos e condicións establecidas no Art. 5.2º da orde do 23 de abril de 2007

Elaborarase un informe a cada alumno/a dos temas que resultaron máis complicados ou difíciles de superar de una forma individualizada, con novas explicacións teóricas ou distintas actividades para que resulte máis axeitado poder superar o módulo.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O alumnado que perda o dereito á avaliación continua terá dereito a unha proba final extraordinaria que terá dúas partes :

- Proba escrita sobre os contidos teóricos de todas as unidades didácticas
- Proba con cuestións prácticas.

Asímesmo pediráselle que o día do exame presente os traballos ou actividades que se fixeran de maneira individual ao longo do curso, que non entregara no seu momento.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

Unha vez remata da a avaliación final desta programación didáctica, se revisarán tódalas anotacións e cambios acaecidos ó longo do curso, nos apartados seguintes:

Obxectivos

Desenvolvemento

Unidades Traballo

Temporalización

Metodoloxía

Materiais e Recursos

Atención á diversidade

Procedemento de avaliación

Sistema Extraordinario de avaliación

Atención o alumnado de módulos pendentes

Actividades Complementarias

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Pasarase a todo alumnado un cuestionario para obter información respecto da materia do módulo, referente ás habilidades comunicativas.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Conforme se establece no artigo 12º e 13º da Orde do 7 de maio de 2007 (DOG 156), entenderase por alumnado que presenta necesidades educativas especiais aquel que requira, por un período da súa escolarización ou ao longo de toda ela, apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves de conduta.

O alumnado con necesidades educativas especiais poderá ser autorizado, cando as necesidades de apoio específicas así o xustifiquen, para cursar os ciclos formativos de réxime ordinario de xeito fragmentado por módulos, cunha temporalización distinta á establecida con carácter xeral. O alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados, será, obxecto de medidas de reforzo educativo que poden consistir en una atención máis individualizada, como lecturas complementaria, realización de exames con redución de materia, máis actividades que faciliten acadar os obxectivos

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

É importante sinalar que ao longo do módulo se traballará coa educación en valores non só a través do traballo con actitudes recollidas no currículo do módulo, senón a través de distintos contidos inherentes ao noso traballo de aula, para este módulo podemos destacar:

- Educación para a igualdade: estará sempre presente, xa que logo, en ningún momento se fará diferenza entre o noso alumnado por causa do seu sexo, raza, crenzas ou calquera outra característica de diferenciación entre as persoas.
- Educación ambiental: é fundamental fomentar o respecto ao medio ambiente e mesmo fomentar o correcto emprego dos medios de que se dispón sen desperdiciar papel, consumo de auga, electricidade, etc., insistir na reciclaxe e na conservación.
- Educación para a saúde: promoveranse bos hábitos posturais no traballo, así como uns adecuados hábitos de saúde e limpeza ou unha adecuada hixiene ocular ou visual nun sistema educativo e laboral onde os ordenadores toman cada día un papel máis importante, sen esquecer que a nivel profesional (tendo en conta nas situacións en que exercerán o seu traballo) deben ter en conta a súa saúde persoal e a do usuario como elementos cotiás do seu emprego.
- Educación para a convivencia: procurarase a resolución de conflitos fomentando o diálogo baseado no respecto, e procurando atopar solucións de consenso de xeito democrático. Por exemplo: achegas de propostas ou ideas á hora de fixar condicións de entrega de traballos, datas de probas, etc.
- Educación do consumidor/a: fomentando entre o alumnado o consumo responsable, tanto dos seus propios materiais como os do centro e o ciclo (aula, material informático, talleres,...)

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Ao longo do curso promoveranse diferentes actividades complementarias e extraescolares tendentes a unha adecuada consecución dos resultados de aprendizaxe previstos no currículo, na seguinte liña de actuación:

- Coloquios sobre a realidade profesional en centros de atención a persoas en situación de dependencia, a cargo de persoal técnico en exercicio.
- Coloquios con profesionais que coñezan ou empreguen algunhas das técnicas ou procedementos específicos dalgunha unidade didáctica.
- Visitas a entidades que teñan como misión a atención de persoas en situación de dependencia.
- Participación en actividades formativas externas relacionadas co Apoio á Comunicación

10. Outros apartados

10.1) Tecnoloxías da Información e Comunicación

Procurarase sempre que sexa posible, ensinar as utilidades de programas e aplicacións informáticas, e implementalas no uso cotidiano do traballo do alumnado: uso de plataformas virtuais educativas (aulas virtuais), "nube", elaboración de documentos en rede...
Esto é relevante en varios aspectos: traballos grupais en liña en tempo real, menor gasto de papel e tinta, menor espazo físico (carpetas, folios...), transmisión e envío eficiente de información entre docente e discentes...
Por outra banda, a materia á que se refire o módulo, vóllese de múltiples aparellos, hardware e software.

10.2) Flexibilización da programación

A programación é un documento de traballo que serve de guía do curso, non obstante, isto non implica que sexa ríxida e estática.

As actividades de ensino-aprendizaxe, poderán modificarse ou cambiarse por outras que debido ás características do alumnado sexan máis oportunas, sempre buscando os mesmos obxectivos.

10.3) Metodoloxía

Tratarase dunha metodoloxía activa, participativa e flexible, baseada nos seguintes principios :

- Todo proceso de aprendizaxe é un proceso interactivo, de aí a importancia da participación e o traballo en equipo.
- O alumnado é, en última instancia, quen realiza o seu propio coñecemento; o Profesorado debe actuar como guía proporcionando os recursos necesarios e planificando as situacións para que se poidan levar a cabo as aprendizaxes.
- A intervención educativa debe partir dos coñecementos previos do alumnado e os seus intereses. Estes son a base que permitirá aprendizaxes verdadeiramente significativas.
- A acción educativa debe asegurar aprendizaxes funcionais e prácticas, ofrecendo diferentes experiencias asociadas coa realidade profesional.
- A intervención educativa debe dar resposta á diversidade do alumnado, marcada polas diferentes características persoais e dos entornos sociais.